

Oras Tynkkynen vihr

Kirjallinen kysymys ohjauskeinoista, joilla varmistetaan suurten teollisten lähteiden ilmakehään päätyvien hiilidioksidipäästöjen loppuminen

Eduskunnan puhemiehelle

Ilmastolailla (896/2024) Suomi on sitoutunut saavuttamaan hiilineutraaliuden vuoteen 2035 mennessä. Pääministeri Petteri Orpon hallituksen ohjelmassa Vahva ja välittävä Suomi erikseen vahvistetaan, että Suomi sitoutuu ilmastolain tavoitteisiin.

Tämänhetkisten arvioiden mukaan kuilu nykyisen saavutettavan päästötason ja hiilineutraaliuden välillä on mittava. Ilmastolain tavoitteiden saavuttaminen edellyttääkin määrätietoisia toimia päästöjen vähentämiseksi ja niitä sitovien nielujen kasvattamiseksi kaikilla sektoreilla.

Useimpien asiantuntija-arvioiden mukaan maankäyttösektorin luontopohjaisten nielujen vahvistamisen ohella tarvitaan teknisiä nieluja eli tekniikoita, joilla tuotetaan negatiivisia päästöjä. Esimerkiksi Ilmastopaneeli on julkaisussaan "Suomen hiilineutraaliuspolku — Arvio hiilineutraaliuden saavuttamisesta ja sen keinoista" esittänyt, että vuonna 2035 teknisillä nieluilla voitaisiin sitoa päästöjä noin 3,4 Mt CO₂.

Hallitusohjelmassa todetaan seuraavasti: "Osana päästövelan lyhentämisohjelmaa hallitus selvittää ja ottaa käyttöön ohjauskeinot, joilla varmistetaan suurten teollisten lähteiden ilmakehään päätyvien hiilidioksidipäästöjen loppuminen 2030-luvun puoleenväliin mennessä." Silloinen ympäristö- ja ilmastoministeri Kai Mykkänen tarkensi julkisuuteen, että kirjauksella tarkoitettiin sekä fossiilisia että bioperäisiä päästöjä.

Hallitusohjelman mukainen takaraja suurten teollisten lähteiden päästöille auttaisi hiilineutraaliuden saavuttamisessa kahdella merkittävällä tavalla. Ensinnäkin se varmistaisi, että teollisista lähteistä poistetaan viimeisetkin jäljellä olevat fossiilipäästöt vuoteen 2035 mennessä. Näin se edistäisi vireillä olevia teollisia investointeja, joiden toteutumiseen liittyy vielä epävarmuuksia.

Toiseksi takaraja edistäisi bioperäisten päästöjen talteenottoa. Siltä osin kuin nämä talteen otetut päästöt myös varastoitaisiin pysyvästi, tuotettaisiin negatiivisia päästöjä.

Teollisten päästöjen takaraja muistuttaa ohjauskeinona Sipilän hallituksen lakia, jolla asetettiin takaraja kivihiilen energiakäytölle. Vaikka esitys herätti aikanaan myös kriittistä keskustelua, sen

Kirjallinen kysymys KK 469/2025 vp

tultua voimaan kivihiilen alasajo toteutui merkittävästi arvioitua nopeammin. Lakiin kirjattu takaraja antoi toimialalle selvän viestin ja vauhditti päätöksiä korvaavista investoinneista.

Hallitusohjelmaan kirjatun kaltainen teollisten päästöjen takaraja olisi ensimmäinen laatuaan maailmassa. Näin se voisi tuoda Suomelle myönteistä näkyvyyttä ilmastotyön edelläkävijänä ja innoittaa muita maita ottamaan seuraavia askelia. Esimerkkivaikutuksen ansiosta päätöksen vaikutus maailman päästöihin voisi olla olennaisesti Suomessa saavutettavaa suoraa päästöhyötyä suurempi.

Hallitusohjelmassa todetaan: "Vuosikymmenen alusta lähtien kertyneen päästövelan kääntämiseksi laskuun hallitus sitoutuu laatimaan päästövelan lyhentämisohjelman vuoden 2024 loppuun mennessä." Hallitus antoi päästövelan lyhentämisohjelman liitteenä valtioneuvoston selontekoon kansallisesta energia- ja ilmastostrategiasta 4.12.2025.

Päästövelan lyhentämisohjelma ei kuitenkaan sisällä hallitusohjelman mukaista ohjauskeinoja takarajan asettamisesta teollisille päästöille. Hallitus ei ole myöskään muussa yhteydessä kertonut selvittäneensä saatikka ottaneensa käyttöön kyseistä ohjauskeinoja, toisin kuin hallitusohjelmassa on luvattu.

Edellä olevan perusteella ja eduskunnan työjärjestyksen 27 §:ään viitaten esitän asianomaisen ministerin vastattavaksi seuraavan kysymyksen:

Miksi hallitus ei ole selvittänyt ja ottanut käyttöön ohjauskeinoja, joilla varmistetaan suurten teollisten lähteiden ilmakehään päätyvien hiilidioksidipäästöjen loppuminen 2030-luvun puoleenväliin mennessä, toisin kuin se on hallitusohjelmassa luvannut, ja

mihin mennessä hallitus aikoo toteuttaa hallitusohjelman lupauksen kyseisistä ohjauskeinoista?

Helsingissä 13.1.2026

Oras Tynkkynen vihr